

Paastukuu vürtsitas

Tänavune kevad laseb end oodata

AIN KALLIS

ilmateadlane

“Kõigege maamuna peal võib midagi peale hakata, kõike on võimalik parandada ja reformida, kuid ilma vastu pole midagi võimalik ette võtta,” ütles Capek. Öeldakse ka, et vaheldus on elu vürts. Möödunud märtsikuu oli päris vürtsikas, mujal isegi rohkem kui meil, sest kuu ilm Eestis oli päris keskmine.

Kui Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudis ilmajaamadest saadud andmed kokku võeti, arvutati kuu keskmiseks õhutemperatuuriks Eestis normist veidi kõrgem $-2,8^{\circ}\text{C}$. Kirde-Eestis oli pikaajalisest keskmisest kraadi võrra külmem, saartel aga seevastu soojem kui tavaliselt, Lõuna-Eestis püsis ilm päris normis. Märtsi kõige madalam kraadiklaasi näit ($-22,4^{\circ}\text{C}$) registreeriti 15. kuupäeval Narvas, kõige soojem oli kuu viimane päev, mil Valgas mõõdeti $+14,4^{\circ}\text{C}$. Temperatuurikontrastid Eestis olid eriti tuntavad kuu alguses, kui Narvas oli -21°C ja saartel -1°C , seega vahe 20 kraadi.

Värvikad ööd

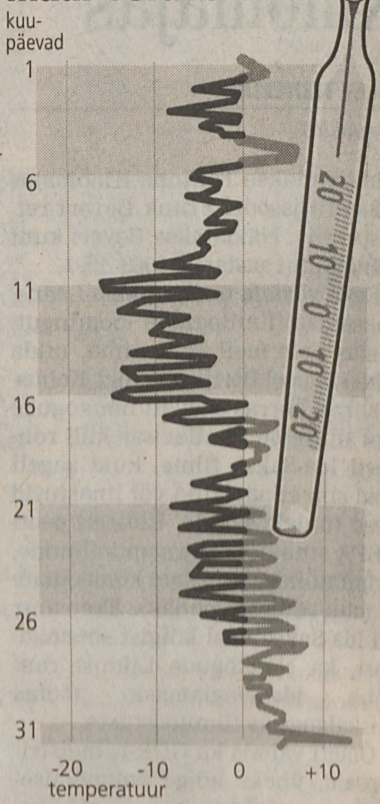
Päris normi lähedane oli ilm Tartu maal – Tõravere ilmajaamas arvutati kuu keskmiseks $-2,5$ kraadi. Märtsis olid rahul nii astronoomid, kes igatsevad näha selget ööd kui ka geofüüsikud, kes said näha suhteliselt selget päeva. Seda oli siinkandis isegi 23–25 päeva, kokku paistis päike 162 tunni jooksul.

Värvikad polnud möödunud kuul mitte ainult päevad, vaid ka ööd: virmalisi esines koguni kolmel ööl. Selge ilma korral oli Tõraveres päikesekiirguse intensiivsus keskpäeval sageli suurem kui Šveitsis. Päevitajale see siiski eriti ohtlik polnud, sest UV-kiirguse osa oli paksu stratosfäärse osoonikihi tõttu väike.

Astronoomiline kevad algas põhjapoolkeral teatavasti 20. märtsil kell 21.55. Kliima poolest oleme meie ikka veel varakevades, olgugi et läksime kuu lõpul üle koguni suveajale nagu kõik korralikud riigid. Klimatoloogiline kevad tuleb siis, kui ööpäeva keskmine õhutemperatuur ületab püsivalt $+5^{\circ}\text{C}$, mida loetakse vegetatsiooniperioodi alguseks. Tavaliselt saabub kevad seega 15. aprilli ümber, sel aastal kindlasti hiljem.

Tõravere astronoomid panid lausa imeks, kuidas astroloogidel kahe silma vahele jäi tänavune 13. märts, kui kokku langesid reede ja kolmeteistkümnes kuupäev, täiskuu ja kuuvarjutus, mida koos esineb vaid umbes kaks korda sajandis!

Märtsi ilm Tartu maal Tõraveres

Eeli Polli

Mujal maailmas oli märts tormine, nagu sõjajumala järgi nimetatud kuule ongi kohane. 4. kuupäeval puhus tuul Saksamaal autod teelt välja, kuu keskel sadas lund kõvasti mõlemal poolkeral, 10–30 cm paksuse lumekihi alla mattusid nii Moskva kui ka New York ja mõned USA kesk-loode osariigid, lõuna pool mõlalsid jällegi tornaadod.

Liivatorm ja lumi läbisegi

Pürenee poolsaar, Filipiinid, Indoneesia, Brasiilia põhjarajoonid, suurem osa Austraaliast kannatasid endiselt tugeva põua all. Uruguai, Lõuna-Argentina, Florida poolsaar, California said rohkem vihma kui tavaliselt.

Ebatavaliselt pehme kevade algus oli Kagu-Siberis, kuu lõpul külmenes aga Balkani poolsaarel ja Türgis. Milline ilm oli kuu keskel Iisraelis, oskab Eesti inimene küll ette kujutada – algul tugev liivatorm nagu meil linnades kevadeti, siis tuli lumi otsa.

Milline tuleb kevad? Vanarahvas ütleb: maarjapäevast (25. märts) ei löö külm enam kanamuna lõhki. Kui ikkagi õues sel päeval muna puuruks külmus, oli oodata jahedat kevadet. Ennustage ise – Valgas oli sel päeval üle 7 kraadi sooja, Narvas aga ligi 13 kraadi külma.